

J. R.

Projekty zmian prawa rodzinnego w Japonii : [recenzja artykułu Eiichi Hoshino opublikowanego w "Annuaire de la législation française et étrangère", 1962]

Palestra 7/7-8(67-68), 115-116

1963

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

cego, że tworzenie majątku wspólnego jest wyłączone w czasie, kiedy małżonkowie razem ze sobą nie żyją.

Wspólność majątkowa wygasa wraz z ustaniem małżeństwa. Trzeba jednak przewidzieć możliwość jej zniesienia również w czasie trwania związku małżeńskiego. Zdaniem autora likwidacja wspólności następowałaby w zasadzie w drodze umowy stron, a w jej braku decydowałaby o tym — na wniosek któregośkolwiek z małżonków — sąd. Miałyby to miejsce wtedy, gdy wymagałby tego interes społeczny lub ochrona interesów jednego z małżonków (np. gdy w stosunku do jednego z małżonków orzeczono całkowity lub częściowy przepadek mienia, gdy z ważnych powodów dalsze utrzymywanie wspólności majątkowej byłoby sprzeczne z zasadami współżycia społecznego itp.).

Obowiązujące prawo nie zawiera przepisów o przywróceniu wspólności majątkowej. Autor postuluje w tym zakresie ustanowienie przepisu, z mocy którego przywrócenie tej wspólności byłoby możliwe jedynie na podstawie orzeczenia sądowego wydanego na wniosek jednego z małżonków.

Autor postuluje również wprowadzenie wyraźnych przepisów, które by ustalały jasno uprawnienia wierzyciela jednego z małżonków. Wierzyciel ma oczywiście prawo do żądania zaspokojenia swego roszczenia z osobistego majątku dłużnika, natomiast na mieniu stanowiącym przedmiot wspólności ustawowej mógłby on zaspokoić swoją wierzytelność tylko za zgodą małżonka dłużnika. W braku takiej zgody musiałby w tej kwestii wyjednać decyzję sądu, który przy rozstrzygnięciu takiej sprawy brałby m.in. pod uwagę np. to, o jaką wierzytelność chodzi (powstała przed czy po ustanowieniu wspólności majątkowej), czy dotyczy ona samodzielnego majątku dłużnika itd.

Projekty zmian prawa rodzinnego w Japonii

„Annuaire de la législation française et étrangère” z 1962 r. Eiichi Hoshino omawia m.in. projekty postulowanych zmian w zakresie japońskiego prawa rodzinnego. Tak więc specjalnie powołana do tego komisja proponuje zniesienie postanowień dotyczących umów małżeńskich majątkowych, jako że nie znajdują one obecnie zastosowania w praktyce. Natomiast w zakresie przepisów o rozwodzie komisja stanęła wobec problemu wyboru jednego z następujących możliwych do przyjęcia systemów:

- wyliczenie przyczyn uzasadniających rozwiązanie małżeństwa przez rozwód,
- sformułowania ogólnej klauzuli w tym sensie, że rozwód uzyskuje się „wtedy, gdy dalsze utrzymywanie związku małżeńskiego stało się niemożliwe”,
- systemu łączącego w sobie oba powyższe rozwiązania, który to system przyjęło obecnie obowiązujące prawo japońskie.

Głosy w omawianej materii były bardzo podzielone. Nie powzięto też tutaj ostatecznej decyzji, ograniczając się tymczasem do utrzymania *status quo*.

Przedmiotem licznych i ożywionych dyskusji stało się pojęcie władzy rodzicielskiej. Część głosów opowiadała się za utrzymaniem tej instytucji. Inne jednak głosy zmierzały do zastąpienia jej przez dwie instytucje: jedną, dotyczącą osoby dziecka, która wyrażałaby się przez prawo do opieki i kierowania, i drugą, dotyczącą majątku małoletniego, której główną treścią byłoby prawo do administrowania tym majątkiem. Pojawiła się także i trzecia tendencja zmierzająca do objęcia jednym zakresem i instytucji władzy rodzicielskiej, i opieki.

W dziedzinie adopcji proponuje się utrzymanie dotychczasowego postanowienia, które zezwala na jej dokonanie przez obu małżonków działających wspólnie — z dodaniem jednak postanowienia zezwalającego na dokonanie przysposobienia przez jednego małżonka za zgodą drugiego.

Autor, omawiając te propozycje, wyraża w zakończeniu swych uwag pesymistyczny pogląd co do możliwości ich realizacji stwierdzając, że zaostrzające się sprzeczności o charakterze ideologicznym w zakresie prawa rodzinnego uniemożliwiają rozwiązanie szeregu powstałych w tej materii problemów w najbliższym czasie.

Praca adwokata przy sporządzaniu ekspertyzy techniczno-samochodowej w ZSRR

Pod takim tytułem adwokat P. Rabinowicz rozważa na łamach nr 8 „Sowieckoj Justycyi” z 1963 r. problem udziału adwokata przy sporządzaniu ekspertyzy techniczno-samochodowej.

Przeprowadzenie tej ekspertyzy we wszystkich sprawach związanych z naruszeniem bezpieczeństwa ruchu stało się regułą i jakkolwiek stanowi jeden spośród licznych dowodów podlegających swobodnej ocenie sędziowskiej, to jednak oskarżenie zawsze nieomal wskazuje na nią jako na najbardziej przekonujący dowód winy oskarżonego. W wypadku takim adwokat prowadzący obronę powinien przede wszystkim poddać krytycznej analizie sporządzoną ekspertyzę, przy czym może to uczynić skutecznie tylko wtedy, gdy będzie znał sposób przeprowadzenia ekspertyzy, jej znaczenie dowodowe i zakres przedmiotowy oraz dane, które są brane przez ekspertów za podstawę do sporządzenia opinii.

Na wstępie autor podkreśla, że wbrew stanowisku reprezentowanemu niekiedy w nauce ustalenie związku przyczynowego w sprawach karnych o naruszenie reguł ruchu jest zbyt złożonym zagadnieniem prawnym, aby mogło być rozstrzygnięte w ramach ekspertyzy. Rozstrzygnięcie w tym zakresie nie należy w ogóle do biegłego, ale wyłącznie do sądu.

Wskazując na to, że badanie opinii biegłego należy rozpocząć od dokładnego zaznajomienia się z postanowieniem wydanym przez prowadzącego śledztwo, autor podkreśla, że dane co do miejsca wypadku na ogół nie budzą wątpliwości. Natomiast pewne formuły, oznaczenie współczynników i innych stałych wielkości biorą eksperci z podręczników technicznych. Jednakże oznaczenia te są podawane w podręcznikach w wyrażeniach maksymalnych i minimalnych. Z tego względu adwokat powinien zawsze przekonać się, jakie oznaczenie danego współczynnika przyjął ekspert przy dokonywaniu swoich obliczeń, aby ewentualnie poddać później to stanowisko biegłego, jako w okolicznościach danej sprawy nieuzasadnione, krytyce.

Ważną rzeczą jest także określenie czasu reakcji kierowcy, który normalnie określa się na 0,8 sek. Jednakże w konkretnych wypadkach należy różnicować ten czas (w granicach od 0,4 do 1,5 sek.), uwzględniając szczególne okoliczności danego wypadku.

Rola adwokata polega przede wszystkim na wskazaniu powyższych okoliczności, aby potem można było dokładnie oznaczyć czas reakcji oskarżonego kierowcy. Adwokat może także, powołując się na zeznania świadków i dokumenty, obalić tezy opinii biegłego dotyczące szybkości, z jaką jechał dany samochód.